СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 105. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 5. травня 1934. VOL. XLII. No. 105. Jersey City, N. J., Saturday, May 5, 1934. THREE CENTS.

БИЗНЕСМЕНИ АТАКУЮТЬ ПРЕЗИДЕНТОВУ ПОЛІТИКУ

ПРЕЗИДЕНТ ВІДПОВІДАЄ: „ПЕРЕСТАНЬТЕ КЛИКАТИ ДОПОМОГИ ПРОТИ ВОВКА".

ВАШИНГТОН. — Цілий день нарад конвенції Торговельної Палати Злучених Держав ішли бесіди з критикою ріжних фаз політики президента Рузвелта.

Само перечислення закидів дало би довжезну лісту. Провідник опозиції, бизнесмен Строн з Шікаго, доказував, що ново наложені податки це справжня конфіската. Власники залізниць говорили, що регуляція залізниць урядом зміряє до перебрання залізниць під урядову контролю. Ще інші висказували страх, що контроля уряду над цінами відібється шкідливо на торговлі. Критикували далі проєкт уряду контролі над біржевою торговлею та просто кождий бік урядової кампанії за відбудову краю.

Неначе у відповідь на ці закиди президент Рузвелт вислав на конвенцію лист, котрий прочитав конвенції предсідник Гаримен. У цьому листі президент остерігає бизнесменів перед критикоманією. Край, писав президент, уже має досить вічних нарікань. Вже бизнесмени досить накричалися: „Вовк! Вовк!" Край жде тепер, що замісць критикувати уряд бизнесмени візьмуться до праці й до помочі урядови.

Представники преси кажуть, що лист президента зробив на конвенцію поважне враження та що тон дебат після прочитання письма був зовсім інший, ніж перед читанням.

НОВИЙ ПОДАТКОВИЙ ЗАКОН ГОТОВИЙ ДО ПРЕЗИДЕНТОВОГО ПІДПИСУ.

ВАШИНҐТОН. — Сенат ухвалив новий проєкт податкового закона, ухвалений на конференції представників палат, та відослав проєкт президентови до підпису.

Проєкт накладає нові податки на загальну суму 417 міліонів долярів. Він трохи облекшує податковий тягар меншого податковця.

СМЕРТЬ БУВШОГО СЕКРЕТАРЯ СКАРБУ.

НЮ ЙОРК. — По довгій недузі горла помер тут бувший секретар скарбу в кабінеті Рузвелта, Вилієм Вудин.

Покійний зрезиґнував кілька місяців тому з кабінету, а на його місце прийшов Морґентав. За свого життя він дався пізнати як добрий фінансіст і промисловець. Займався теж музикою й компонував популярні пісні. При смерті мав 65 літ.

НЕ ХОЧУТЬ ВЯЗАТИ ОРҐАНІЗАЦІЇ З ЦЕРКВАМИ.

ФІЛАДЕЛФІЯ. — На річній конвенції орґанізації „Йонґ Вімекс Крісчен Асосіейшен" дебатується питання, чи не розвязатиб цю орґанізацію від звязку з церквами. Йде про усунення зі статута постанови, що в раді орґанізації може засідати тільки така людина, що належить до якоїсь церкви.

Бесідниці на конвенції доказували, що такий звязок з церквами не потрібний орґанізаційній роботі. Не дивлячися на зірвання того звязку, ціллю орґанізації лишиться далі приєднувати дівчата і жінки для спільного життя, котрого ідеалами є ідеольоґія Христа.

Одна з бесідниць підкреслила, на велике вдоволення конвенції, що характеру людини не мається оцінювати відповідно до зібраних нею маєтків, але відповідно до роботи, яку вона робить для суспільности.

ПРОПАҐАНДА ЗА ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА АЗИЛЮ.

НЮ ЙОРК. — Торговельна Палата стейту Ню Йорк розсилає свій звіт, у котрому між іншим заявляється проти спеціяльних прав азилю для Жидів, що втікають з Німеччини.

Палата заявляється теж проти допущення таких іміґрантів, які не мають докладно означеної держави, до якої вони на випадок потреби могли би бути депортовані.

ЯК РІВНОПРАВНІСТЬ, ТО РІВНОПРАВНІСТЬ.

НЮ ЙОРК. — Перед міським суддею Смитом у Морисонія Корт поставлено під закидом вломy дві жінки, а саме 18-літню паню Лусі Ласко та 17-літню панну Айду Дженаро. Суддя встановив кавцію в кождій справі на півтретя тисячі долярів.

ГАРНИЙ ПОЛІЦАЙ.

НЮ ЙОРК. — У стейтовому суді перед суддею Фрескі відбувалася розправа проти поліцая Джеймса Карні, обвинуваченого за те, що він постріляв одного чоловіка в бійці ривалізуючих банд асекураційних рекетерів. Поліцай, котрий рік тому дістав відзначення за відвагу, яку він проявив, ловлячи саморуч кількох узброєнних вломників, признався до вини, а суддя засудив його на два роки тюрми.

ВІДКРИЛИ КОРАЛЕВУ СКАЛУ В ОЗЕРІ.

Професор геольоґії Джеймс Гластов у Шікаґо відкрив в озері Мішиґен недалеко Вилмета скалу, утворену з коралів. Професор обчисляє, що скала має яких 40 міліонів років віку. Вона мабуть повстала на дні моря.

ТАЙНИЙ СКЛАД ЗБРОЇ В МОНТРЕАЛІ.

Монтреальська поліція викрила в одному домі на передмістю, зв. Ойтремонт, склад зброї, в тому кількадесять револьверів, штилетів, рушниць і т. і. зброї та багато муніції. Слідство виказало, що цю зброю продавано та випозичувано за гроші злодіям, вломникам і іншим злочинцям. В домі арештовано одного чоловіка, який уходить за провідну особу в місцевому злочинному півсвіті.

ДОВЖНИКИ СОЮЗА НАЦІЙ.

І Союз Націй має довжників. Шість держав довжні Союзови Націй 80 міліонів фунтів стерлінгів у золоті. Загально панує переконання, що половину тієї суми слід уважати за пропавшу. Довжниками є: Австрія, Естонія, Данціґ, Болгарія, Греція і Мадярщина. Останні три держави вже сплатили були більшу частину свого довгу; але тепер не платять ні довгу, ні процентів.

УБИВСТВО ПОСЛА.

З Букарешту повідомляють про огидне вбивство посла радовецького повіту, д-ра Евзебія Поповича. Упав він від куль бандитів, що вдерлися до його помешкання. Посол Попович почув у ночі, що хтось ходить по його помішканні. Він відчинив двері й побачив двох бандитів. Один з них виймив револьвер і вистрілив два рази. Кулі поцілили посла Поповича в саме серце. Поліція слідить за бандитами. — Припускають також, що посла Поповича вбито з пімсти. Посол Попович знаний адвокат і провадив багато завзятих процесів.

ЧУЖОЗЕМНІ ЗНАВЦІ РАДЯТЬ.

Чужоземні знавці провірюють докладно, чи Румунія може платити свої довги, чи ні. Між іншим ствердили, що населення платить замало податків. Міністер Славеску вияснював знавцям, що людність Румунії не може платити більших податків. Треба завважити, що Румунія край хліборобський, а хлібороб заробляє коло землі лише стільки, щоби міг прохарчуватися бідно, не так, як хлібороби в західніх державах.

ПОЛЬСЬКА ГОСПОДАРКА.

Сільське господарство в Польщі занепадає. Воно зменшилося 50 разів у порівнанню з 1927 роком і прийшло до стану руйнації. Число коней зменшилось на 196,000 рогатої худоби на 521,000 а свиней на 906,000. Плянтації скорочено на 50 відсотків.

НАСАМПЕРЕД ЗДОРОВЛЯ, ПОТІМ НАУКА.

Італійський міністер шкіл дав наказ, щоби в часі вакацій ученикам нічого не давати вчитись, або писати. У вільнім часі хай віддаються ученики спортови.

NRA MEMBER U.S.
WE DO OUR PART

ЕКОНОМІЧНА ДЕПРЕСІЯ ЗБІЛЬШУЄ УМОВІ НЕДУГИ В КАНАДІ.

Домініяльне бюро статистик відносно заведень для умово хорих подає, що за останні три роки сильно збільшилися випадки умових та нервових занедужань у Канаді. Головною причиною цього вважається економічну депресію. Випадки занедужань змоглися в західній Канаді, головно в Саскачевані та Алберті, де економічна кріза дається суспільству найболючіше відчувати. На початку 1932 р. було 32,043 умово хорих пацієнтів в усіх 56 заведеннях для умово хорих у Канаді, а при кінці того року число пацієнтів побільшилось на 1,247 осіб.

ЗОЛОТОДАЙНИЙ СТІЛ.

В еспанському містечку Еспльоґас недалеко Барцельони відкрито в незвичайний спосіб золотий скарб. Місцевий священик купив в одного свого парохіянина дуже гарно різьблений дубовий стіл і казав віднести собі його до дому. Стіл був однак дуже важкий і селянин, що його ніс, впав з ним через необережність у рів. В одній хвилині піднісся блят і з під нього почали вилітати золоті монети. Селянин згорнув золото до кишені і пішов дальше. Коли однак прийшов на приходство, був такий стомлений, що випустив з рук стіл, який упав на долівку і — на диво — знову посипалися з нього золоті монети. Згодом розбили цілий стіл і тоді щойно виявилося, що цілий стіл то була в дійсности законспірована каса. Золоті монети, що витягнули зі стола, варті коло 80,000 злотих.

ШУКАЄ 28-ЛІТНЬОЇ ЖІНКИ.

В одному часописі з Лізбони знаходиться таке оголошення: „Шукаю гарної жінки. Вона мусить мати 28 літ, чорне волосся, стрункість лані й вищий від мого ріст. Я високий 1.80 м. Вимагаю, щоби читала без очиць і що тижня робила зі мною прогульки. Майна не потребує мати, зате вимагаю від тої 28-літньої жінки серця та сердечного зрозуміння для проблем девятьдесятьлітнього пана, що сам завідує своїм поважним майном. Листи зі світлиною слати до..." Це оголошення не жарт. Ціла Лісбона знає цього молодечого старця, що справді має 90 літ і вже пять літ шукає такої жінки, як оце описав в оголошенні. Це один з найбільших багатіїв Лісбони і виглядає так, що ніхто й не згадав би про його високий вік. Але на 28-літню жінку буде він мабуть ждати до смерти.

ЖІНКА ДІСТАЄ ВІДЗНАЧЕННЯ.

Між ученицями Колюмбійського університету в Ню Йорку, котрі мають дістати ступінь доктора фільософії при кінці цього шкільного року, є панна Елінор Бравн, котра була сліпа від 11 року життя. Вона має нині 46 літ. Цікаво, що вона дістає докторат за наукову працю про сліпоту відомого англійського поета Мілтона.

ПОДРУЖНЄ ТЕМПО.

Варшавські часописи розписуються про якогось Маріяна Вуйціка, що в половині січня ц. р. одружився з Казимирою Міколайчук, а по трох тижнях одружився з якоюсь Христиною Дембіцькою. Вуйцік однак не задоволився таким „повільним" темпом і недавно звернувся до одної парохіяльної канцелярії, де розпочав полагоджувати деякі вступні формальности, щоб одружитися третій раз. Як бачимо, то Вуйцік у теперішній добі рекордів теж своєрідний „рекордист".

ХОЧУТЬ СПАЛИТИ 14 ВДІВ ПО КОРОЛІ АННАМУ.

Недавно тому згинув у летунській катастрофі губернотор Індо-Китаю, Пасквіє. (Як відомо, Індо-Китай є від 1883 р. під протекторатом Франції). Тубильці говорять, що його покарав Бог за те, що він злегковажив собі їхні релігійні традиції. Ціла справа з нарушенням цих традицій виглядає ось так: Перед кількома місяцями помер король Аннаму, Кай-Дін, і залишив по собі 14 вдів, яких за прастарим звичаєм мали живцем похоронити разом з королем у марморній гробниці. Одначе губернатор Пасквіє виступив рішучо проти цього варварства, забрав усі вдови до окремого замку і наказав військовій сторожі берегти їх. Тепер у його смерті тубильці добачують боже прокляття і цими днями влаштували коло замку, в якому перебувають згадані вдови, велику демонстрацію, домагаючися, щоби похоронні церемонії відбулися ще раз з цілою точністю давньої традиції. Постава демонстрантів була така грізна, що їх мусіла розганяти поліція.

КРАЇНА КОЛІС.

Італійська преса повідомляє, що під сучасну пору колесо стало найпопулярнішим льокомоційним засобом на терені Італії. Найбільше коліс має місто Турин, у якому в деяких порах дня рух наколесників є такий великий, що годі перейти вулицею. В минулому році продано на терені Італії коло 500,000 коліс. Є це мабуть рекорд продажу коліс, який колинебудь вдалося осягнути.

НАПАД ҐУНҐАНІВ НА ТУРКІВ.

Дике племя Ґунґанів напало на місто Кашґар у китайськім Туркестані, щоб пімститися на своїх противниках, Турках. Ґунґани вигубили в місті багато Турків і крім того вбили двох Англійців, а чотирох тяжко поранили. Ґунґани виконали напад і на англійський консулят, пошукуючи Турків. Анґлійці старалися повздержати їх, отже вивязалася між ними крівава сутичка. Туркестанські Турки це далекі своякі тих Турків, що жиють у Туреччині.

НА УКРАЇНІ НЕМА МАТЕРІЯЛІВ І РОБІТНИКІВ ДЛЯ РОЗБУДОВИ

ХАРКІВ. — З постанови Ради Народніх Комісарів УСРР з дня 17 квітня виходить, що не дописали „підготовка та перебіг капітального будівництва в УСРР в І кварталі 1934 р." Стверджено, що „перший квартал загублено", бо не було потрібних матеріялів до будови проектованих будівель. Супроти того відкликано асиґнування грошей на ті будівлі і дано наказ, щоби „вжити заходів до набору робочої сили" та забезпечення в другім кварталі повного виконання програми першого півріча 1934 року. Постанову підписав Постищев, представник московської влади на Україні. Такі постанови підписував давніше Чубар як голова народніх комісарів. Але тепер не видно ніде його підпису, бо, кажуть, він попав у неласку в Сталіна.

В ЯВОРІВЩИНІ РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ.

ЯВОРІВ (Західня Україна). — В цілім повіті розпочала польська поліція нову нагінку на свідоміших Українців та українські установи. Всюди переводить вона ревізії, а активніших громадян арештує. Позатим роблять якісь хуліґанські банди українським читальням ще інші пакости. І так у Бунові розбили вони домівку читальні „Просвіти", здемолювали ціле внутрішнє уладження, портрети й бібліотеку, яку винесли на двір, а книжки пошматували і покидали в болото. Поліція якось не клопочеться, щоби викрити виновників того бандитського вчинку.

В РАДЕХІВЩИНІ ТЕЖ РЕВІЗІЇ.

РАДЕХІВ (Західня Україна). — Поліція бушує по селах і переводить ревізії українських читалень „Просвіти" та помешкань членів виділів читалень.

ЗА ОБЄДНАННЯ АРАБІЇ.

БАҐДАД (Ірак). — Британія, Франція й Італія занепокоєні великою побідою Ібн Сода, найпопулярнішого серед Арабів володаря частини Арабії, над Іманом Ягія, володарем Ємену, другої частини Арабії. Кажуть, що Ємена вбито.

Ця подія може потягнути за собою далекосяглі наслідки, бо Ібн Сод змагає по всякій правдоподібности до обєднання цілої Арабії. На протязі 10 років він працював над цим ділом і вже обєднав біля себе багато ворогуючих із собою племен. Таке обєднання не йде на руку Анґлії, а далі Франції й Італії, які тягнуть користи з розбитої Арабії та яких впливи опираються головно на тім розбиттю.

КЕРЕНСЬКИЙ ПРО АНАЛЬОҐІЮ ВІРТА.

ПАРИЖ. — Американський кореспондент відвідав М. Керенського, котрий був у Росії головою Тимчасового Уряду в 1917 році, й спитав його, що він думає про висказ д-ра Вилема Вірта про президента Рузвелта як „другого Керенського". Керенський засміявся і сказав, що таке порівнання не має змислу. Бо він, будучи при владі, боровся з двома ворогами: внутрішнім, себто з горожанською війною, і зовнішнім, бо большевиків підпирав німецький ґенеральний штаб. Крім того є велика ріжниця між большевизмом, який усе нищить і завертає Росію до 17 століття, і змаганнями президента Рузвелта, котрий відбудовує край і оживляє економічне життя.

НА РІК ДО КУХНІ.

БЕРЛІН. — Цього року вийдуть зі шкіл яких 600,000 німецьких дівчат. Вони забрали би роботу безробітним, або збільшилиб їх число. Тому наці пропаґують, щоб ті дівчата пішли на службу до німецьких господинь і там навчилися добре варити. За це побиралиб харчі й хату, але не мали би платні.

ПРОТИ АВТОКРАТІЇ В АРМІЇ СПАСЕННЯ.

ЛОНДОН. — Супроти резиґнації ґенерала Едварда Гіґінса прийде до завзятої боротьби щодо особи нового команданта Армії Спасення. Кажуть, що Гіґінс був іще більшим автократом ніж ґенерал Бремвел Бут, котрого скинено в 1926 р. саме через ту автократію.

В Армії Спасення є два погляди: одні домагаються більшої демократії в управі, а другі кажуть, що орґанізація є ведена на військовий лад і тому там мусить бути тверда влада. Кажуть, що родина Бутів готова знову прийти до влади, бо американська командантка, Евангелина Бут, має великі вигляди на вибір. Та вона заявила, що кандидуватиме тільки тоді, коли її вибір буде запевнений.

ФРАНЦІЯ ЗБРОЇТЬСЯ.

ПАРИЖ. — Хочуть збільшити реченець військової служби до півтора року. Військові знавці твердять, що нема у Франції відповідного приросту населення і тому треба продовжувати військову службу, якщо оборонна сила Франції має бути такою, щоби могла протиставитись Німеччині. Кажуть далі, що жовнір нічого не вартує під військовим оглядом, якщо він не є тренований принаймні пів року.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Акдреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕНЬ ДИТИНИ.

Шість літ тому обидві палати конґресу ухвалили спільну резолюцію, котрою уповажнили президента Злучених Держав видати проклямацію про встановлення дня 1 травня як „Чайлд Гелт Дей", себто день здоровля дитини. Конґрес просив президента, щоби він звернув увагу американського народу на потребу охорони й розвою здоровля, тілесного й умового, дітей.

Президент Рузвелт, ідучи за цим бажанням конґресу, видав був і цього року відповідну резолюцію. Одначе серед натиску важніших біжучих справ заклик президента до святкування Дня Дитини й саме свято проминуло непомітно. Правда, на вулицях появилися прапори, були й походи, але не були це прапори й паради Дня Дитини. Були це прапори невдоволення з теперішнього ладу, які мусіли дітей заставити глядіти в будучність з певним почуттям непевности й остраху. Значить, дитину не тільки забуто, але й іще впаковано в її душу багато болю.

Власне цей мимохідний звязок між Святом Першого Травня і дитиною може дати нам чимало поживи для думки. Коли справді суспільна система світа кепська, то чи не найкраще підходити до неї через перевиховання дітей? І колиб навіть ставити собі як ціль суспільний переворот, то чи не потрібно навіть у такому випадку подбати за фізичне й духове здоровля дитини?

Власне в цей самий День Дитини самі події звернули увагу на деякі практичні сторони цього питання. У конґресі, по стейтових леґіслятурах і по міських законодатних установах говорять про обмеження буджетів на виховання дітей. Виринає питання, на чому треба ощаджувати: чи на вихованню дитини, чи на чомусь іншому? Появився рапорт Медичного Товариства стейту Ню Йорк про стан зубів шкільної дітвори; показується потреба заряджения оглядин зубів дітей у школах. Інші подають факти про злий стан відживлювання дітей. Ще інший рапорт звертає увагу на зріст умових недуг серед дітей внаслідок тяжких переживань родин серед кризи.

Коли би виконано бажання авторів згаданої конґресової резолюції та вивішено прапор з кождого дому, в котрому охорняється здоровля дитини тілесне й умове, якеж інше значіння мав би День Дитини в Америці! Коли би замісць пустих фраз, які звичайно говориться з нагоди всяких свят, зроблено щось практичного для розвою здоровля, то таке свято не забувалосяб. Навіть без проклямації найвищого урядника воно жило би своїм новим практичним значінням.

Е. Ляхович.

НАША ЗАГРАНИЧНА ПОЛІТИКА

(3)

Федералісти.

Коли попередні ґрупи є бодай в теорії самостійниками — то наші монархісти і комуністи є здецидованими федералістами. Хоч ці дві ґрупи мають діяметрально протилежні погляди на внутрішний суспільний устрій, то у відношенні до наших самостійницьких змагань — вони мають дуже багато спільних рис: і одні і другі стараються осміяти короткий період нашої самостійности, одні і другі стараються підорвати нашу віру до нас самих, одні і другі перебільшено підкреслюють наші історичні звязки з Москвою і одні і другі прямують до федерації з нею. З огляду на це, що в федераційних рядах знаходяться нераз зовсім невинні жертви — провірмо ще раз питання федерації з Москвою.

Здається, ми всі добре знаємо, що сталося з Україною після переяславського договору. Тямимо також добре, що говорили Керенські, Мілюкови, себто так звані ліберальні московські круги, з вибухом російської революції. Вкінці бачимо власними очима, що діється з „федеративною" українською републикою в шпонах большевицької дичі. Беручи під увагу докладність, з якою ті історичні процеси повторюються — ми можемо сказати, що тут не грає головної ролі даний режім, чи якість провідної верстви, яка знаходиться в даний час при владі, тільки тут грає ролю закон боротьби, який знає лише класти другого на лопатки, або самому на них лежати.

Росіяни й Українці це два зовсім окремі народи. Вони ріжняться між собою фізичною будовою, характером, етичним і естетичним смаком, та понад все вони ріжняться своїм відношенням до соціяльного устрою, до держави. Перші жиють в масі. Вони в масі радіють, в масі сумують, в масі почувають свою могутність і в масі реалізують свій ідеал. Без маси кожда одиниця почувається як листок відорваний від галузки. Тому кожда їх одиниця склонна резиґнувати зі своїх індивідуальних прав і свободи на користь маси, колективу, держави. Ця прикмета справді спиняє розвій духово-культурних цінностей чоловіка, але зате вона здібна творити силу держави.

Українці є індивідуалістами. Так як кождий західньо-европейський нарід — вони люблять свободу і люблять плекати особисті цінности. У відношенні до держави вони виходять з заложення, що не нарід для уряду, тільки уряд для народу. В компромісі з урядом вони стараються зарезервувати якнайбільше прав для себе. Це справді ослаблює збірну силу народу, зате творить пригожу почву для духово-культурних цінностей. Боротьба Москви з Україною є боротьбою колективної сили з культурою. Москва мусить давити нас і спинювати всіми силами наш культурний розвій, бо в противнім випадку ми заволоділиб Москвою. Наперед ми опанувалиб нею культурно. Потім розточилиб ті духові основи, на яких опирається її соціяльна структура, а вслід за тим опанувалиб нею і політично. Така інвазія загрожувала Московщині в часах Петра Великого. Щойно скупчена і напружена реакція московської чорної сотні проти „діявольських мислей", „схизми", „богохульства" ; „ересі" — вспіла цю небезпеку з трудом вірвернути. Та всетаки українська культурна експанзія полишила на московськім духовім житті дуже глибокі риси, які вдалося затерти щойно останній російській революції. Другий раз така інвазія грозила вже за наших часів, підчас так званої „українізації" України. Шалений розвій української культури залякав Московщину і вона зрозуміла, що цей розвій не спиниться на Україні, тільки покотиться далі і зачне просякати „грізну, пуританську, здисципліновану, хвостату Москву"—(слова Бражньова). І цей раз хвостата Москва викликала проти наших культурних цінностей сильну реакцію, називаючи їх тим разом не „діявольськими мислями", „богохульством", „схизмою"— тільки „шовінізмом", „націоналізмом" „індивідуалізмом", „анархізмом" і т. п. До цього питання вернемося ще раз пізніше. Тепер іде про підкрислення, що боротьба між Українцями і Росіянами буде все тревати, як довго вони жиють разом під одним дахом, бо основою цеї боротьби є незгідливість і незмісність двох національних характерів, які взаїмно себе виключають. Виключальність національних характерів є причиною, що не злий і добродушний по своїй натурі московський мужик кождий раз витискає з себе жорстокий і кровавий режім, який давить нас не тільки політично, але й культурно. Дурити себе, що після повалення большевизму в Росії прийде вкінці до влади така провідна верства, яка захоче оснувати співжиття з нами на справедливих, мирних і рівноправних законах — значить обдурювати себе і свій нарід. Боротьба буде і мусить продовжатися. Але, жиючи разом під одним дахом — ми ніколи не будемо могти конкурувати з московською колективною силою. Їх національна прикмета „жити в масі" створить скоріше політичну силу від нас і ця сила все буде спинювати наш культурний розвій. Цеї боротьби можна уникнути тільки тоді, коли Україна розійдеться на віки з Москвою і коли ці два народи створять для себе такі суспільні лади, які найкраще відповідають їх національним характерам. На цьому скористають не тільки Українці, але також і самі Росіяни, бо коли вони зведуть свою державу до етнографічних границь, то будуть могти спокійно витворювати свою питому культуру, будуть могти позволити собі на більше ліберальний режім і вслід за тим будуть могти збільшувати права одиниці, а зменшувати права деспотизму. Тому наша рада всім тим російським гіпокритам в роді Керенського, які пишуть жалібні книжки про „Розпняття Свободи" в Росії: Відчепіться від нас! Лишіть Україну в спокою! Це одинокий шлях, через який Москва може здобути собі горожанську свободу й ослабити пута білого, чи червоного деспота.

Відділення України від Москви ще не буде означати вічного спокою між тими двома державами. Богацтва України все будуть манити захланного північного сусіда, який кожде її ослаблення буде старатися використати на те, щоб її назад завоювати. Ця обставина лякає неодного нашого суспільного діяча і він радше зі страху ніж з симпатії хотів би таки знайти якесь порозуміння з Росіянами. Цей страх не має найменших основ. Соборна Україна за кільканацять літ може легко збільшити своє населення до 60—70 міліонів і стати навіть щодо числа грізним суперником. Як окрема держава, попри культурну перевагу, вона буде також у силі конкурувати з „колективною силою" Москви, бо в часі війни навіть найбільш свободолюбні горожани радо резиґнують зі своїх особистих прав, щоби тим скріпити колективну силу, силу держави. Майбутня українсько-московська війна може бути для нас далеко менше небезпечна, ніж федерація, в часі якої Москва буде нас все нищити підступно, повільно, безперестанно. Тому ми забудьмо вже раз на все федераційні затії і пятнуймо їх усюди як національну зраду.

(Далі буде).

В ЧІМ СУТЬ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОНҐРЕСУ

(Стаття надіслана з Праги).

(3)

Але над радою п. Івана С. „тікати" — треба трошки спинитись. І то, власне, тому, що такі, на перший погляд, ніби й розважні, ніби й мудрі, „ради" криють у собі величезні небезпеки і нарід український уже нераз за такі ради платив занадто дорогою ціною. Бувають хвилі, бувають моменти в історії народів, коли нація не сміє „утікати", коли, во імя ближнього і дальшого будучого, мусить „приняти бій", поставитись чолом. Коли нація, через сильних людей, залізною рукою має примусити себе до опертя, до чину. І то во імя свогож добра, бо коли це не стається, — нарід терпить — стократно. За прикладами далеко ходити не треба, — згадаймо час нашої визвольної боротьби в 1917—20 роках.

Тоді, коли наш ворог був слабий, мусіли ми за всяку ціну його подолати. Треба було для того 100—200 тисяч доброго війська. Але нація тоді „тікала" і ніхто її не спинив. І як же дорого, якою крівавою ціною вона за це заплатила і платить. Уже пів року після окупації большевиками України нарід у кождому селі переконався, що він мусить боронитись. Але можливість зорґанізованого виступу, коли була Українська Армія і Українська Держава, — пропала. І пішли по Україні безконечні незорґанізовані повстання, що тягнулись роками, — без ніякого висліду, бо узброєному ворогови дуже легко було боротися з невеликим розпорошеними і неузброєними „бандами" повстанців.

Дехто обчислює, що українська нація, лише внаслідок цих повстань у роках 1921—25 втратила **більш міліона** людей вбитими підчас сутичок, розстріляними й замученими в підвалля́х чека, знищеними селами і т. д. Мовчимо вже про страшний голод на Україні, коли нарід наш вигибає міліонами при найліпшім урожаю! І ось тепер наші люди „каються": яка, мовляв, траґедія, що в своїм часі український нарід не встав, як один. Він стратив би в чеснім бою 10, 20 тисяч своїх синів, але зате не зазнав би того страшного сорому, коли над ним, сорокміліоновим народом, роками знущаються нікчемні кати — хлопчаки й деґенерати!

Алеж війна ще не скінчилась, — вона продовжується й досі! Правда, часово ми втратили можливість боротися зі зброєю в руках; ситуація українського народу сьогодня складна і делікатна. Алеж, на щастя, для великої частини української нації не е виключена. можливість **моральної боротьби, духової мобілізації, зосередження й піднесення духових сил нації.** Італія, Німеччина сьогодня „виграли" не силою зброї і не на полях бою. Їх міць не в числі тенків і літаків, а в духовім переродженню і психічнім наставленню цих народів. І коли їх поважають, з ними рахуються, їх слухають і вони сьогодня навіть диктують, то таємниця цього криється у тій „внутрішній", духовій силі, яку кождий дуже добре відчуває і рахується з нею ще в більшій мірі, ніж з готовими тенками й скорострілами!

Всі ми що дня зустрічаємо людей, які не мають ніякої зброї, сидять тихо і поводяться чемно, але відносно яких кождий відчуває, що їх „не зачіпай!". Ось ця велика можливість набути цієї **невидимої сили** для української нації, принаймні для частини її, ще не втрачена. Навіть при сучасній всебічно тяжкій ситуації, український нарід всеж може далеко піти по шляху отсього внутрішнього переродження і зовнішнього упорядкування себе. І початком цього переродження, першим, але рішучим кроком до нього, — має бути **Всеукраїнський Національний Конґрес!**

Мусимо зробити перегляд своїх сил, — сил чисельних і великих, але розпорошених і розкиданих, а тому, як здається, слабих і мізерних.

Маємо ті сили організувати, все — придатне для служби нації — змобілізувати; ряди свої вишикувати і підтягнути. Тоді прийде свідомість своєї сили, прийде бадьорість, а за ними й самопошана. А буде самопошана, — повірте, — зявиться повага й до нас: Еріо відразу зрозуміє, що не можна цинічно брехати про український нарід; Шварцбарт у мент відчує, що небезпечно їздити з лекціями про вбивство Петлюри, а вся „Европа" разом, — що не можна гандлювати Україною без її відома і згоди!

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

В. С., Міннеаполіс, Мінн. — Кажемо: наш синьо-жовтий прапор. Вже з того видно, що синя барва перша, а жовта друга; перша нагорі, а друга внизу, або на відзнаці — синя з ліва, а жовта з права.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за виплачення мені посмертного по моїм покійнім чоловіку Л. Лапчакови в сумі $500. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд. Дякую всім тим, котрі відвідували мого чоловіка в шпиталі, і тим всім, котрі взяли участь у похороні.

Олена Лапчак, вдова;
Іван Лапчак, син.

Я, нижче підписаний член від. 268 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі мені стали великою помічю у моїм тяжкім положенню. Також дякую місцевим урядникам за їх труд. Бажаю якнайкращого розвитку У. Н. Союзови.

Теодор Липка,
Френкфорд, Па.

Гнат Кращанко.

ДВІ НЕВДЯЧНОСТИ.

(Історичне оповідання).

6)

— Я не подумала, що любов між братом і сестрою, яка їх дуже тісно вязала, може, як обоє підростуть, перемінитися в любов між дівчиною і парубком. Вони обоє тепер саме в тім переходовім віці. На добавок він вирятував життя Олені коштом свого здоровля. Він лежить і вилизується з ран, Олена цілими днями сидить коло нього. Мабуть і тепер втекла від Поточанського до Нестора. Гадає, що се обовязок вдячности.

— То погано! — сказав дядько. — Дуже погано! Ти їх мусиш розділити за всяку ціну. Відклич її від каліки і більше не позволь ходити до нього! Скажи їй, що як буде така необережна, то люди возьмуть її на язики.

— Вона мені не увірить, що люди можуть в тім бачити щось недобре. Нехай знає, що й ви, старий і бувалий, думаєте так. Не схотіли би ви зайти до кімнати недужого, і як вона там є, прислати її до мене?

— Гаразд. Найліпше зараз.

Сулицький пішов. До кімнати недужого увійшов і до ліжка приступив саме в хвили, коли Нестор з жахом на лиці викрикував щось і силкувався встати. Олена поклала свою руку на його рамени і сказала:

— Лежіть тихо, пане Несторе. Ви у себе в хаті.

Недужий замовк і став озиратися. Олена повторила свої слова. Він щось помурмотів і впав на подушки. Руку поклала на його чоло і хвильку подержала так. Він вснув.

— Мама хоче балакати з тобою, — сказав до неї Сулицький.

— Чи щось таке важне? — спитала. — Він такий неспокійний.

— Коло нього сидить Параска. І я лишуся тут. Іди!

Розворська сиділа на канапі. Коли Олена увійшла до неї, мама потягла дівчину за руку і приневолила її сісти коло себе. Обіймивши за стан і пригорнувши до себе, сказала півголосом:

— То не добре, що ти так часто бігаєш до нього і так довго сидиш там.

— Чому не добре? — спитала здивована Олена.

— Не пора тепер поясняти тобі се, дитинко моя, чому я не хотіла би, щоби добрий Нестор постійно мав тебе на очах. Вже й так ви засильно привикли одно до одного.

— Се хіба не гріх, що ми до себе привикли. Радше був би гріх, як би ми були собі ворогами... як би я була його ворогом!

— Він молодий. Йому дуже легко може в голові перевернутися, як ти будеш для нього задобра, все так близько до нього.

— Чому йому має завернутися голова? — відповіла поволи. — Ми обоє з собою від дитинства як сестра з братом. Чомуж відтепер раптом має бути інакше? Саме в тім часі, коли наша дружба припечаталася кривю? Так довго не переверталося в його голові, то й тепер не перевернеться.

— Я вам тої любови як між сестрою і братом не бороню. Та ми жиемо не самі між собою на відлюдю. Жиемо між людьми і з людьми. Піде поговір. Будуть з тебе сміятися, що ти панібратаешся з особою, котра тобі не рівня: ні маєтком, ні родом!

— Мамо! Він важив своїм життям, щоби вратувати моє! Ще не цілком певне, чи таки не заплатить своїм життям...

— Все те правда, та так як було, далі не може бути. Не позволяє твій вік і його вік.

— Щож тут вік має говорити?!

— Так дуже привязуватися до когось, хоч би й до брата, не вільно. Жити з собою не будете вічно.

— Може й не будемо. Та з того ще не виходить, щоби не вільно було.

— Не кажу, що не вільно. Кажу, що не будете. Чейже його доля возьме його від нас... І ти... і ти покинеш нас. Підеш, щоби бути своєю власною панею.

Олена видивилася на маму і зітхнула.

— Нині я таке й погадати не годна, — сказала. — Тепер бачиться мені, що без тата, без вас, без нього, я не годна би жити...

— Нас ти все будеш мати. Ми не дамо тебе такому, що нашу одиноку дитину забрав би кудись далеко від нас. Нестор що інше. Він мусить іти в світ, дороблятися далі власними силами. З ним не будемо вічно.

— А я мамі скажу, що кудиб я не пішла, взяла би Нестора з собою. Я так привикла до нього, що, на мою думку, без Нестора мій двір був би немислимий.

— Ані думай про се!

— Чому не маю думати? Чому Нестор має між чужими шукати щастя і долі? Чи у нас не може знайти? Чи ми не годні обезпечити його? Я з ним поділилась би так, як з братом!

— Лишім се татови, — закінчила мама. — Ти відтепер держися здалека від Нестора... бодай до повороту тата. Така моя воля і такий мій приказ!

Поцілувала доньку в чоло і вийшла. Коли з дядьком зійшлася в саді, сказала:

— Крайна була пора розділити їх. Олена сама не знає, в яку небезпеку вона вже майже вступила одною ногою. Ціле щастя, що Нестор чесний, покірний хлопець і не забув, що ми його витягли з бездонної нужди. Він свідомий того, що між Розворами Розворськими і між Рогачами Затурськими пропасть. Хоч би й вже затліла яка іскорка в серцю дівчини, то згасне, бо Нестор не буде її роздувати.

— Серце не обчислиме, — сказав Сулицький, — любить робити ріжні несподіванки і збитки. Найліпше було би розділити їх. З батьківських маєтків Петра лишилося вам ще село Розвора, звідки його рід. Се недалеко звідси. Як годі буде Нестора цілком спекатися, вишли його туди, на управителя. Як Поточанський, або хто інший возьме Олену, Нестор може вернутися сюди... як схоче.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПЕРЕБІЛЬШЕНІ ЗАПОВІДЖЕННЯ.

В однім театрі в Ню Йорку почали ставити фільму з заголовком: Терористичний режім Гітлера. Цю штуку заповідала гучна рекляма. Ціла низка критиків, мовляв, наперед передбачувала, яке глибоке враження зробить фільма. Заінтересовані в пропаґанді проти Гітлера ждали вистави фільми з нетерпеливістю.

Показали нарешті фільму, але вона показалася розчаруванням. Признали її слабою. Навіть прихильні до антигітлерівської пропаґанди кажуть, що вона слаба.

Якраз голоси цих, що хотіли би бачити добру пропаґанду проти Гітлера, своєю осуджуючою критикою дають дуже цікаву лекцію тим, що взагалі цікавляться робленням якоїсь пропаґанди. Ворожі до Гітлера ґазетярі підкреслюють, що автори фільми розбудили в глядачів вижидання, а потім їх не сповнили, себто розчарували. Вижидання справжніх фактів розбуджено крикливим заголовком, промовами двох ґазетярів, що збирали матеріял, і тим подібним. У тексті написів Гітлера часто порівнується красчорічиво з чортом, його режім з пеклом і марою. Після таких заповіджень дано фільму, яка далеко не відповідає заповідженням. У деякім випадку замісць фотоґрафій дійсних подій, дано фотоґрафії сцен, відограних акторами на основі буцімто справжніх фактів.

Якби так фільму виставлено скромніше, без гучних заповіджень, без голословних обіцянок, то й, не дивлячися на всі свої слабі сторони, фільма була би робила глибше враження.

НЕ ЗНАЄМО, ПОКИ НЕ ВТРАТИМО.

Американський письменник Роберт Кентвел написав повість „Де Ленд оф Пленті", котра представляє, що діється з фабрикою, котра нагло опинилася без світла.

У цей спосіб автор піддає нам думку, як важними є для нормального ходу світа справи, яких ваги ми навіть не припускаємо, поки їх нагло не забракне.

Нагадується казка німецького письменника про чоловіка, що продав свою тінь. Як чорт запропонував тому чоловікови заплату за тінь, то чоловікови навіть на голову не прийшло, що йому тінь може на щось придатися. Та з часом дійшло до того, що життя без тіни стало йому нестерпним.

ЗА ЗДОРОВУ ТОРГОВЛЮ.

Американські накладці й книгарі мають розвязати цікаве питання. Багато департаментових крамниць взялися продавати книжки по знижених цінах. Продають часто книжки навіть нижче гуртової ціни, себто з утратою для себе, очевидно, сподіваючися відбити собі втрату на зисках при закупні тими покупцями книжок і інших предметів в крамниці.

Книгарі й накладці кажуть, що ця практика підриває книгарський бизнес. Багато книгарів через таку практику департаментових крамниць банкротують. Через зменшення числа книгарень зменшується число книжкових купців, а за тим зменшується теж число проданих книжок. У цей спосіб практика департаментових крамниць підриває остаточно самі навіть департаментові крамниці, які кінець-кінців мають менше книжок на продаж, ніж би їх мали, коли би продавали книжки, як продають усякий інший товар.

Мусій Степанчук.

В ДЕНЬ МАТЕРИ.

РІДНІЙ НЕНЦІ.

Рідна Ненечко моя!
Все, що в серцю ношу я:
Думи, пісні, міркування,
Бодрість духа у стражданнях,
І любов до роду свого,
І чутливість серця мого —
Все мені ти в посаг дала,
Рідна Ненечко моя.

Мила Матінко моя!
Вся істота днесь моя
Булаб пусткою одною
Без тих сліз, що Ти зливала,
Без пісень, що Ти співала,
Бо Ти, Ненько, як свята
Все стоїш передо мною
І освічуєш путь мою,
Мила Матінко моя!

Добра Ненечко моя!
Все, чим днесь жие душа:
Пісні, плач, веселі хвилі,
Дні блискучі, щастя мрії,
І надії буйні, милі,
І молитви і слова,
Що Ти вчила говорити,
З ними жити, їх любити —
Все це Твій дар найдорожчий,
Добра Ненечко моя!

Квіте! Матінко моя!
Коли щастя діждусь я
З людьми рідними моїми,
З діточками дорогими,
Як на рідній землі моїй
Будуть вільні брати мої,
Будуть вільні сестри милі,
Будуть люди всі щасливі —
Тобі дяка в вічність буде,
Квіте, Матінко моя!

ПОДЯКА НЕНЬЦІ.

Матусю рідненька, де слів мені взяти?
Якими піснями Тебе оспівати?
Нема тої пісні й чарівної мови,
Щоб вилити частку Твоєї любови.
Нема числа того, щоб все зсумувати,
Твою, Ненько, щирість й любов пригадати.

Мене Ти ростила у горю, стражданнях,
У нужді, у злиднях, у нічках неспаних;
Мене Ти у люди, у світ виправляла,
І кождий мій ступінь життя пильнувала.

Якуж то подяку Тобі за це дати?
Яку Тобі пісню, Ненько, заспівати?
Навчи мене, серце, навчіть, думки мої,
Нехай заспіваю Матусеньці своїй!

МАТУСИНА ПІСНЯ.

Ой, знаю я співаночок багато, багато,
Та найкраща співаночка, що співає мати.

Ой, знаю я співаночок, що годі збагнути;
Лиш одної співаночки не можу забути.

Бо та пісня матусеньки така солоденька:
Ой, врилася в мою душу і в моє серденько.

Ой, я з тою пісенькою днию і ночую,
Бо в тій пісні милий голос матусеньки чую.

БАЖАННЯ НЕНЬЦІ.

Рідна ненько! Люба матінко едина!
Я Твоя все — щира, вірная дитина:
Тобі нині отсю китицю складаю
І щасливих, довгих літ Тобі бажаю.

Перша біла отся квітонька лелія,
Щоб Ти, Ненько, теплим сонічком ясніла;
Друга квітка — це фіялка весняная,
Щоб Ти, Ненько, все весною процвітала.

Третя квітка — це розвита, повна рожа,
Щоб Ти була все весела, щасна й гожа;
А четверта — незабудька це синенька,
Щоб Тебе нам не забути, наша Ненько.

ПОКЛІН НЕНЬЦІ.

Ясне сонце засіяло,
Свято Неньки засвітало;
Берім пишні, гарні квіти
І йдім Неньку звеселити:
Співаймо пісні
На славу Її,
Хай пропаде горе й смуток
З серденька Її.

Ненько нашаріднесенька,
Ти голубонько сивенька!
Ми днесь вірні Твої діти
Йдем поклін Тобі зложити:
А Ти нас прийми
І охорони,
На шлях правий, незлосливий
Всіх нас напути!

Ми для Тебе хочем жити,
Тобі вірно все служити
І за кращу Твою долю
Бога щиро умолити:
Ти з нами вітай,
Нас благословляй,
Під покровом Твоїм рідним
Нас охороняй!

ЦВІТИ ДЛЯ НЕНЬКИ.

До схід сонічка та ранесенько
Дівча пісеньку щебетало;
До схід сонічка у городчику
Гарні цвітоньки підливало.

Ой, ростіть же ви, гарні цвітоньки!
Ой, ростіть же ви, розвивайтесь!
Що найкращими всіми барвами,
Як веселочка розцвітайтесь!

Розвивайтеся, пишні цвітоньки,
Синьо-жовто та червоненько;
Ой, щоб була з вас гарна китиця
Та на святонько: у **День Неньки.**

НЕЗАБУТНЯ ПІСНЯ.

Матірна пісне, пісне любви,
Пісне солодка і незабутня:
В тобі вся доля моя майбутня,
В тобі життя все: щастя й журби.

Матірна пісне солодких хвиль:
Літ молоденьких, днів веселеньких
В рідній хатині, при батьку й неньці,
Там ти дзвеніла в такт пільних филь.

Ох, затямлю я музику ту:
Бренять ті звуки солодко, ніжно,
Так мельодійно, журно і тужно;
Їх я до смерти чути буду.

ПРОТОКОЛ

І річного засідання головного уряду Українського Народного Союза, яке відбулося в днях 19 до 24 лютого 1934 року в домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Гренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

(37)

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Уділювання морґеджів на будуче.

На внесення контрольора Д. Капітули, поперте радним І. Лисаком, одноголосно порішено, щоб У. Н. Союз набудуче давав морґеджі тілько на малі суми та щоби уділена квота на морґедж не перевищала 50 процентів теперішньої вартости дотичної реальности.

Бонди.

На внесення контрольора Д. Капітули, поперте радним А. Шаршонем, одноголосно ухвалено, що в справі купна чи продажі бондів екзекутива, по попередньому засягненню опінії фахових експертів, має вживати свойого найкращого розсудку щодо цього, в яких бондах треба інвестувати гроші.

На тім покінчено наради в год. 7.30 ввечір.

ПЯТИЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Предсідник М. Мурашко відкриває збори та заявляє, що остання точка програми річного засідання, а саме, внесення й ухвали, ще не вичерпана. Наступна справа, над якою ми повинні застановитись буде

Асиґнати на старокраєві і тутешні цілі.

Контрольор Д. Капітула пригадує, що 18-та конвенція У. Н. Союза призначила 300 дол. на Академію Наук у Києві. В міжчасі Академія Наук у Києві опинилася в руках московських большевиків, а тому, як це вже було проголошено в однім з протоколів засідань головного екзекутивного комітету, екзекутива не могла виконати ухвали конвенції та передала ті гроші до Обеднання. Отже я пропоную, щоб Обеднання передало тепер ті гроші на такі цілі: 100 дол. на Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, 100 дол. на Лемківщину, а 100 дол. на видання книжки анґлійською мовою під заголовком „Що Україна вложила в світову культуру". Ця пропозиція контрольора Д. Капітули, поперта радним А. Шаршонем і піддана під голосування, перейшла одноголосно.

У справі видання анґлійською мовою книжки „Що Україна вложила в світову культуру" вивязалася оживлена дискусія, у висліді якої на внесення радного І. Гузара, поперте радними І. Ваверчаком і Г. Євусяком, запала одноголосно така ухвала:

Беручи під увагу, що ця книжка, видана анґлійською мовою, в значній мірі причиниться до дальшої популяризації українського імени, до ширшого освідомлення і обзнайомлення чужинців з українською культурою, а зокрема служитиме як цінний підручник для нашої тут родженої молоді в запізнанню з культурними здобутками її батьків, головний уряд призначує на видання тої книжки 700 дол., з тим, що Обеднання, яке вже має ту книжку готову до друку, зараз по виданню книжки передасть У. Н. Союзови відповідне число примірників до його розпорядимости. А У. Н. Союз даватиме ту книжку кожному новому, тут родженому, а на протязі біжучого року приеднаному членови, як **ювилейний дарунок.** На заголовній стороні тої книжки має бути зазначено, що книжку видає Обеднання, а присвячує її У. Н. Союзови з нагоди його сорокліття.

Далі на внесення предсідника контрольної комісії, О. Е. Малицького, поперте радним С. Слободяном, одноголосно ухвалено призначити 1,300 дол. на такі цілі: Рідна Школа 250, Школа в Стемфорд, Конн., 200, Визвольна боротьба 150, Лемківщина 150, Інваліди 100, Політичні вязні 100, Музей у Празі 100, Музей у Львові 50, Селянська Бурса в Товмачі 50, на твір Архипенка, призначений для Музею у Львові, 50.

Справа орґанізаторів.

У тій справі забирають голос майже всі урядники.

Предсідник М. Мурашко зазначує, що головна канцелярія отримала багато зголошень від ріжних осіб, які тепер працюють по американських асекураційних компаніях, а які предкладають свої услуги У. Н. Союзови, наскільки наша організація згодиласяб заанґажувати їх як орґанізаторів, за відповідною заплатою в формі комісового, чи то винагороди в який інший спосіб. Справа орґанізаторів є надзвичайно важною, але заразом і складною справою, коли брати під увагу характер нашої організації. Тут треба мати на увазі ту обставину, що назначення орґанізаторів на якусь місцевість може легко привести до непорозуміння між дотичним орґанізатором і відділовими урядниками, зокрема секретарями, а тому треба з тою справою поступати обережно.

Радний М. Бусько: По великих містах здалисяб орґанізатори. Таких орґанізаторів повинна назначити головна канцелярія в порозумінню з відділами дотичної місцевости. Даючи нагороду орґанізаторам, треба мати на увазі, щоби відділові секретарі не були покривджені, а саме, щоби висота нагороди, яку вони тепер дістають, не була поменшена.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС".

У „Фармерськім Голосі" (Едмонтон, Алберта, ч. 5, з 10. березня 1934) знаходиться ось таке оголошення: „Для тих, що хотілиб читати частіше часописи, поручаємо запренумерувати собі **одинокий** (підкреслення моє. — О. С.) український часопис на американському континенті, „Народну Волю", що виходить" і т. д. Чому саме скрентонська „Народна Воля" є „одиноким українським часописом на американському континенті"?

Осип Стеткевич.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-того ТРАВНЯ (MAY) 1934

В Українськім Народнім Домі,

217-219 East 6th Street. New York, N. Y.

відбудеться

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

НА ЯКІМ БУДЕ ГОВОРИТИ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОСОЛ

Андрій Гривнак

ПОЧАТОК ВІЧА ТОЧНО В 2-гій ГОДИНІ ПОПОЛУДНИ.

На це віче запрашаємо і закликуємо все українське громадянство сего міста і околиці.

Товариство ім. М. Драгоманова.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

—o—

THE PEN PAL COLUMN

This column is a vast improvement over that of April 28th's. I have received enough letters from you pen pal seekers to prepare a full column. Here's trusting that the letters keep pouring in!

Here's good news for those letter writers wishing a foreign pen pal. I have received a letter from Hawaii. It reads as follows:

"Dear Sir: I am interested in 'The Pen Pal Column' and would like to correspond with Ukrainian pen pals. My home town is Jersey City and up to now I have been living there. Right now I am in the Army. There are plenty of interesting things here and I have the Island to write about. My nationality is Ukrainian, age 20. Hobby is writing letters, so come on girls and boys, write to me! There is no better place than Hawaii."

Private **Michael Haczewsyky**,
Hedquarter Co. 19th Infantry,
Schofield Barracks Station,
Honolulu, Hawaii.

Michael must be very interesting person. I expect that each and everyone of you won't miss the opportunity of corresponding with him. And by the way, Michael, why don't you write to "The Ukrainian Weekly" telling of your experiences, life, anu so forth, in the Army? I'm sure that we will all appreciate it very much... so don't disapoint us!

Well, while you're writing to Michael don't forget to write to some of the following pen pals, who are also interested in receiving and answering letters

Miss MARIAN ZAYAC, 226 1st St., Troy, N. Y., is 5 ft. 6 in. tall, has light-blue eyes and light-brown hair. Marian is interested in all kinds of sports and hobbies and would enjoy hearing from all pen pals. She promises to be a good correspondent. Age 13.

Miss ANN KUCIARSKI, 348 Morris Ave., Newark, N. J., is 5 ft. 5 in. tall, has blonde hair and blue eyes. Ann is fond of music, swimming and outhdoor sports. She enjoys dancing... her favorite pastime. Ann does quite a bit of reading. She promises to write interesting letters and will exchange photos with her pen pals. Age 15.

Miss JULIA KOWALSKI, R. F. D. Box 64, Avon, Conn., is 5 ft. 6 in. tall, has wavy-brown hair and grey eyes. Julia is interested in sports and dances and takes special interest inembroidery. She resides on a farm. She would like to hear from both boys and girls and promises a reply to every letter. Age 16.

Miss ANNA GOGOL, Box 93, Center St., Southport, Conn., is 5 ft. 3½ in. tall and has light-brown hair. She is sophmore at high school and would like to hear from all boys and girls who are near her age. Anna is interested in Ukrainian life. Age 16.

Miss MARLYN LUCZKOWICZ, 9 Willow St., Cohoes, N. Y., is 5 ft. 3½ in. tall, has blonde hair and light-blue eyes. Marlyn is senior at high school. She is interested in all types of dancing, both American and Ukrainian (especially the latter). She is also interested in sports and travel and all things which tend to create amusement. Age 17.

Miss GRACE OLSAN, 1118 South 15th Pl., Milwaukee, Wis., has dark hair and blue eyes and weighs 103 lbs. She is a junior at high school and is interested in all activities. Grace would appreciate pen pal letters. Age 17.

Miss MARY TOMCHUK, 174 Manhattan Ave., Jersey City, N. J., would like to hear from other young people and guarantees that every letter will receive a prompt reply. Age 18.

Miss ANNA AFINOWICZ, 30 Summit St., Cohoes, N. Y., is 5 ft. 4 in. tall, has light-brown heir and dark-brown eyes. Anna is a senior at high school. She is interested in anything and everything... especially in things pertaining to Ukrainian matters. Age 18.

Miss ESTHER SPODARK, 9017 Burley Ave., South Chicago, Ill., is 5 ft. 5 in. tall, has light-brown hair and brown eyes. Esther is interested in all Ukrainian clubs, various sports and dances. She is a graduate from business college. In her letter she pleads: "Come on girls and boys both young and old who are interested in writing to a pal." Age 18.

Miss MARIA MOSKOL, 532 East 18th St., New York City, is 5 ft. 5 in. tall, has blonde hair and blue eyes. Maria is interested in corresponding with all Ukrainians of both sexes... preferring to communicate with those who are from 19 to 25 years of age. Maria is a high school graduate. She is also interested in dancing and all sorts of sports. Age 19.

Miss JOAN LINKO, 168 Renwick St., Newburgh, N. Y., has blonde hair and grey eyes and is in the hairdressing business. Joan would enjoy corresponding with either sex. Age 19.

Miss ESTHER OLSAN, 1118 South 15th Pl., Milwaukee, Wis., has brown hair and blue eyes and weighs 104 lbs. Esther is interested in reading, music, and sports. Esther would appreciate hearing from pen pals. Age 19.

ANDREW DOBRYWODA, 74 Lincoln St., Woonsocket, R. I., is 5 ft. 6½ in. tall, weighs 127 lbs., has dark-brown hair and brown eyes. Andrew would like to hear from pen pals living in his own State and those living outside of the U. S. Age 20.

WALLACE WOLOSHYNOWYCZ, 818 7th Ave., Ford City, Pa., is a Lemko-Ukrainian and is interested only in Ukrainian affairs. Wallace is 5 ft. 5 in. tall and has dark-brown hair. He would like to have girls write to him ,who are from 19 to 24 years of age. Wallace says he isn't a very good writer in the English language (although I find his letter flawless) and he would prefer letters written to him in the Ukrainian language. Age 23.

Miss ANNIE KIRILUK, R. F. D. No. 2, Box 140, Manchester, N. H., would enjoy nothing better than to hear from pen pals.

Miss SUE LEFCHICK, 48 Washington Ave., Elizabeth, N. J., is a high school graduate and would like to correspond with girls and boys (especially boys) who are interested in reading, dancing and sports. Sue loves to receive letters and hopes that she will hear from someone real soon. Don't disappoint Sue!

JOHN NAPOWANETZ, 100 Washington Ave., Elizabeth, N. J., is 6 ft. tall, has dark hair and greenish-blue eyes. John likes swimming, dancing, and ping pong (who doesn't?). He would like to hear from the fair sex and promises to be a faithful pen pal.

Miss ANNA HUBICKI, 366 1st St., Troy, N. Y., is 5 ft. 4 in. tall, has brown eyes and light-brown hair. Her hobbies include all sorts of outdoor sports and dancing (especially the latter) Anna attends high school and is fond of reading books and writing letters. She is interested in all Ukrainian matters and is a member of various clubs. Anna will gladly answer all letters.

—o—

Up to date exactly 150 letter writers wrote to „The Pen Pal Column" requesting pen pals. That isn't so bad... the fact is it's quite surprising. But surely there are many more pen pals, not only in the United States, but in Canada and other distant points. It is strange that no one wrote from Canada... tnat British territory has many Ukrainians occupying it.

Well, trusting that I will receive many letters in the weeks to follow I'll conclude the column thanking those who have already written.

THEODORE LUTWINIAK,
172 Pavonia Avenue,
Jersey City, N. J.

Французький письменник Понсон ді Терель містив у „Патрії" сензаційну повість, що виходила у продовженнях, Вийшло так, що зложили кілька розділів, а Понсон ді Терель далі не писав. Головний редактор зажурився та телеграфічно домагався продовження повісти. Письменник відповів:

„Поважані приятелі! Смерть одної моеї повістевої особи так мене зворушила, що я нездібний писати. Тому я прошу вас, щоби ви позволили мені тиждень носити жалобу".

—o—

НОВІ КНИЖКИ.

Д-р Карло Коберський: Україна в світовому господарстві. Прага 1933. Українська Стрілецька Громада в U. S. A.

Як оповідає про повстання цеі книжки в передмові до книжки д-р Володимир Галан, Українська Стрілецька Громада в Злучених Державах постановила на своїм Зїзді в 1926 році видати працю про господарське життя України, виходячи з заложення, що господарські справи в першу чергу рішають про добуття національної держави та що без їх зрозуміння таке добуття не можливе. Виконуючи цю ухвалу Зїзду, управа Громади видала книжку доцента, д-ра Карла Коберського, про положення України в господарці світа, вважаючи її найкраще підходячою до того, щоб звернути увагу громадянства взагалі, а молоді в першу чергу, на вагу господарських справ для народу та його визвольної боротьби.

Книжка була друкована в Чехії. Гроші на її видання зібрала Українська Стрілецька Громада, до них додано ще 150 долярів з так званого Американсько-Українського Національного Фонду, котрий збирано при Обєднанню Українських Організацій на пропозицію о. Льва Левицького.

Книжка має коло 80 сторінок 16-ки. Назначивши собі за мету розслїджувати ролю України як чинника міжнародніх господарських взаємин, автор передовсім дає короткий огляд природніх багацтв України та її виробничих сил, порушуючи такі питання, як: величина території, скількість населення, величина управної площі, розмір лісів, джерела механічної енергії (отже: вугля, водної сили, торфу), джерела живої енергії (отже людей і звірят), промислово важних мінералів, як: соли, заліза, манґану, фосфоритів.

Потім автор представляє торговельний білянс українських земель до війни й після війни та приходить до переконання, що оба представляються для України некорисно. Опісля переходить він подрібно ріжні продукти України, виказуючи стан їх продукції й торговлі в минувшині й у теперішности та обмірковуючи вигляди на переміни в будучности.

З огляду на розділ України між окупантські держави сусідів, господарки України не можна трактувати як цілости, але треба брати в звязку з господарською політикою окупантських держав. В уступі про господарство Великої України стрічаємо дуже повчаючі виводи про господарську політику Росії, царської й большевицької, супроти України. Читач, обзнайомлений з кольоніяльною політикою імперіялістичних держав, не має сумнівів, що російський уряд, білий чи червоний, примінює до України засади кольоніяльного визиску.

Не менше цікаво трактовані українські території під иншими окупаціями. Особливо повно трактована українська територія під польською займанщиною.

Очевидно, як усяке життя, так і економічне життя знаходиться в постійному русі й переміні. Що завтра буде, може бути зовсім відмінне від того, що є нині. Одначе того, що буде завтра, не можна зрозуміти, не розумівши того, що є нині. Для зрозуміння цьогочасного книжка дає багато цінного матеріялу.

Книжка не відзначається дуже популярним трактуванням справи, але й ледви чи можна таку справу виложити приступно для всіх, та ще в такім обмеженім обемі. Книжка видана гарно. До неї додана карта природніх багацтв України та ріжні діяграми, себто рисунки, що зясовують трудніші факти господарського життя України.

Як усяка добра модерна книжка, так і ця має на кінці річевий показчик, при помочі котрого читач може легко знайти собі уступ, де пишеться про спеціяльне питання, якого він шукає.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

З уродин на край.

Дня 18. березня п. Анастасія Воробець запросила до себе членкиць 18 від. С. У. А. на забаву з приводу уродин. Предсідниця, пані З. Кузів, згадала за край, а присутні зложили $6, з чого половину вислано на „Жіночий Світ", а другу до Обєднання на Рідну Школу.

—o—

ЕМБРІДЖ, ПА.

На інвалідів.

В день Великодня в домі гром. Василя Качура забавлялись гості, а при тій нагоді не забули також про Рідний Край. Гром. Іван Гось забрав слово та попросив присутніх зложити лепту на поміч нашим героям-інвалідам. Збірка принесла $4, які переслано до Обєднання з призначенням на повищу ціль. Жертви дали такі громадяне: Гось, Качур, Бірців, пані Качурова і пані Бірців по 50 цнт.; Лисяк, Гарбінський, Завірський, пані Лисякова, пані Завірська і панна Білас по 25 центів.

Яків Лисяк.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Рідну Школу і боєву акцію.

Українська православна церква св. Володимира перевела на Великдень підчас богослуження збірку, яка принесла $36. Ті гроші вислано до Обєднання, призначуючи їх на Рідну Школу і на боєву акцію.

Іван Крочак, фін. секретар.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КАРНЕГІ, ПА.

На Рідну Школу.

Замість святочних желань гром. Йосиф Буката переслав до Обєднання $2 на Рідну Школу.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ. (101)

„Я тебе люблю", шепнула княжна. „Я не маю коли тратити на це часу", сказав Тарзан, „ходи!" Чи можливо. щоби ти не знав, хто я така?" — спитала княжна. „Ти Джанцара, дочка короля", сказав Тарзан. „І ти важишся відкинути мою любов?" — вона спитала голосно.

„Тут не йде про любов", відповів Тарзан. „Для мене тут іде про життя і смерть". Жінка хвилину стояла мовчки; її очі були повні вогню. Потім вираз її лиця поволі змінився і її лице прибрало лагідний вираз. Вона протягнула до нього одну руку.

„Я тобі поможу втекти", вона сказала. „Ходи за мною". Вона обернулася й перейшла поволі через кімнату. За деревляним обиттям кімнати Таляскара й Комодофльоренсаль вижидали висліду цеї розмови з напруженням.

„Він любить тебе", говорив Комодофльоренсаль. „З того, що він не любить княжни Джанцари, ще не виходить, що він любить мене", сказала Таляскара. „Але він любить, і ти любиш його", наставав князь. Таляскара посміхнулась, а потім нагло посумніла.